

Sprawozdanie rozliczające całość realizacji zadania pn. „Kampania informacyjno-promocyjna „Potrzebne i wcale nie tak brzydkie – płazy na Kaszubach”

Projekt zapoznał słuchaczy z różnymi gatunkami płazów, które występują na Kaszubach z podziałem na płazy ogoniaste i bezogoniaste. Wśród nich pojawiły się takie gatunki jak: żaba trawna, żaba moczarowa oraz trzy gatunki żab zielonych: żaba jeziorkowa i żaba śmieszka oraz hybrydowa żaba wodna. Dwie audycje były poświęcone ropuchom: szarej, zielonej oraz paskówce. Poza tym w ramach zadania zostały omówione grzebiuszki oraz kumaki, które podaliśmy jako przykład interesującej strategii ochronnej (tzw. „refleks kumaka” – zagrożony płaz rzuca się na plecy, nadyma brzuch i dźwiga się na tylnych łapach pokazując czerwone plamy, aby zniechęcić napastnika do ataku). Jeśli chodzi o płazy ogoniaste to nasi eksperci zwrócili uwagę na traszki: stosunkowo popularną na Pomorzu traszkę zwyczajną oraz znacznie rzadszą traszkę grzebieniastą.

Przegląd poszczególnych gatunków płazów był tylko jednym z tematów dofinansowanych audycji. Słuchacze dowiedzieli się także o istotnych zagrożeniach, jakie działalność człowieka przynosi płazom. Przede wszystkim omówiliśmy niebezpieczeństwa płynące z osuszania małych zbiorników wodnych, co powoduje masowe wymieranie wielu gatunków, jakie tracą miejsce odpowiednie do rozrodu i do życia. Jednocześnie podkreśliliśmy, że obecność płazów – pomijając inne ich pożyteczne działania dla środowiska – ma istotny wpływ na gospodarkę człowieka. Tymczasem niektórzy rolnicy chcąc powiększyć swoje dochody z dopłat bezpośrednich lub ułatwić poruszanie się na polach pojazdów mechanicznych niszczą zbiorniki, a co za tym idzie – płazy niszczące szkodniki ich upraw. W konsekwencji tracą naturalnych sojuszników i muszą coraz więcej pieniędzy wydawać na chemiczną walkę z szkodnikami. Ostatecznie zamiast zarobić – tracą na osuszaniu zbiorników także finansowo. Pokazaliśmy w ten sposób, że również z punktu widzenia człowieka i jego gospodarki niektóre gatunki płazów odgrywają rolę pożyteczną.

Zwróciliśmy też uwagę na problem płazów ginących pod kołami samochodów podczas migracji do miejsc odbywania godów, jak również młodych opuszczających po metamorfozie środowisko wodne.

Dzięki audycjom została podniesiona świadomość ekologiczna słuchaczy, którzy często nie rozumieją, jak ważną rolę pełnią płazy jako jeden z najważniejszych czynników utrzymujących równowagę biologiczną w środowisku.

Chronologicznie tematyka poszczególnych audycji przedstawiała się następująco:

Audycja nr 1 tłumaczyła m.in. łacińską nazwę płazów: Amphibia (amphi – dwa i bios – życie) oraz określiła dwa środowiska, w jakich żyją te zwierzęta. Nasi eksperci podali też podstawowe cechy charakterystyczne dla płazów, w tym zmiennocieplność i metody rozrodu.

Audycja nr 2 ukazała obecność płazów w kaszubskiej przestrzeni kulturowej i panujące na ich temat negatywne stereotypy. Następnie przekonaliśmy naszych słuchaczy, że należy zerwać z niepochlebnym myśleniem o płazach i podaliśmy argumenty ukazujące ich znaczenie dla środowiska oraz gospodarki człowieka. Ukazaliśmy także zagrożenia płynące z zasypywania zbiorników wodnych.

Audycja nr 3 była poświęcona zagrożeniom czekającym na płazy podczas ich wędrówek do zbiorników wodnych, przede wszystkim ze strony ruchu samochodowego, który wciąż rośnie na kaszubskich drogach. Innym omawianym zagrożeniem była zwiększająca się ilość chemicznych środków na polach.

Audycja nr 4 wyjaśniała, w jaki sposób szkodzimy płazom budując coraz bardziej powszechnie swoje domy z daleka od miejscowości, kurcząc w ten sposób siedliska życiowe płazów. Wskazaliśmy także na metody pomagania płazom, m.in. poprzez tworzenie użytków ekologicznych.

Audycja nr 5 była poświęcona pięciu gatunkom żab występujących na Pomorzu.

Audycja nr 6 była poświęcona dwóm gatunkom ropuch: zielonej i szarej

Audycja nr 7 była poświęcona paskówce. Poza tym zawarliśmy w niej informacje o sposobach fotografowania płazów, które nie będą zagrażały ani im, ani fotografującemu.

Audycja nr 8 została poświęcona grzebiuszce, a zwłaszcza jej charakterystycznej żrenicy i zwyczajowi zagrzebywania się w ziemi.

Audycja nr 9 została poświęcona kumakom oraz odgłosom wydawanym przez różne płazy.

Audycja nr 10 omówiła dwa gatunki płazów ogoniastych: traszkę zwyczajną i grzebieniastą.

Redaktorem przygotowującym wszystkie audycje był dr Dariusz Majkowski, wieloletni redaktor naczelny miesięcznika „Pomerania” oraz kwartalnika literackiego „Stegna”, redaktor dodatku przyrodniczo-ekologicznego „Ptasie ciekawostki. Osobliwości ornitologiczne województwa pomorskiego”, „Gady na Kaszubach – to też nasze bogactwo”, „Polubić płazy”, „Niebezpieczni goście”, „Pożyteczne owady”, „Owady szkodliwe”, „Rośliny przyjazne zwierzętom”; członek Rady Języka Kaszubskiego, autor wielu artykułów, też związanych z tematyką ekologiczną (np. wpływ gazu łupkowego na środowisko). W latach 2006-2010 r. pracował w Radio Kaszëbë jako reporter, tłumacz, a następnie kierownik działu publicystyki kaszubskiej.

Do współpracy zaprosił on uznanych znawców kaszubskiej przyrody:

- prof. Macieja Gromadzkiego, który nie tylko jest wybitnym znawcą fauny i flory, ale także świetnym mówcą i autorem popularnych gawęd na temat kaszubskiej przyrody publikowanych jako dodatki ekologiczne do miesięcznika „Pomerania”. W 2022 roku napisał także książkę (obecnie jest w drukarni) poświęconą roślinom i zwierzętom na terenie gminy Gniewino i Wejherowo, w której znajduje się obszerny rozdział o płazach;

- dra Adama Mohra – herpetologa, znawcę pomorskiej fauny i flory, autora wielu publikacji naukowych oraz rozdziału poświęconego przyrodzie w podręczniku „Bëtowskô zemia”; współautora dodatku ekologicznego do „Pomeranii” – „Polubić płazy” finansowanego przez WFOŚiGW

- Piotra Dziekanowskiego – kaszubskiego dziennikarza, redaktora naczelnego gazety „Kurier Bytowski” oraz przewodniczącego Kolegium Redakcyjnego „Pomeranii”, gdzie publikuje m.in. artykuły o kaszubskiej przyrodzie, współautora podręcznika „Bëtowskô Zemia”.

Projekt był realizowany w różnych miejscach na terenie Kaszub. Dzięki emisji audycji udało się nam zachęcić słuchaczy do ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego wykorzystanie zasobów przyrody, wykształcić u mieszkańców Kaszub postawy i nawyki proekologiczne oraz poczucie odpowiedzialności za stan środowiska, podnieść poziom wiedzy na temat płazów występujących na Kaszubach, włączyć słuchaczy do aktywnego działania na rzecz ich ochrony, zwiększyć świadomość

ekologiczną wśród słuchaczy, zachęcić ich do obserwacji pomorskiej przyrody i szacunku do niej.